

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Maria Eleonora Benini, stručnjakinja za zaštitu djece,
Ured UNICEF-a za Italiju

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Sadržaj

- **Podaci i kontekst** u pogledu Italije i djece bez pratnje koja traže azil
- **Primjeri dobre prakse**
- Usredotočenost na alternativne oblike skrbi i **udomiteljske skrbi** za djecu bez pratnje koja traže azil
- Ključna područja za **poboljšanje**
- **Načini za napredovanje** i uloga UNICEF-a u Italiji

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Kontekst

U veljači 2019. **Odbor za prava djeteta** pregledao je 5. i 6. kombinirano izvješće Italije. Odbor je apelirao na Italiju da:

- **Uloži** u sustav temeljen na pravima djeteta
- **Uskladi** standarde pružanja skrbi među regijama
- **Primijeni** načelo nužnosti na temelju najboljih interesa djeteta
- **Promiče** udomiteljsku skrb

Italija je postigla značajan **napredak u deinstitutionalizaciji skrbi za djecu prelaskom s velikih ustanova na sustav usmjeren na rezidencijalnu skrb u obitelji** koja je manjeg opsega. Do početka 2000-ih Italija je potpuno prešla na taj model te je otprilike 30 000 djece trenutačno zbrinuto u okviru alternativne skrbi, uključujući 19 000 djece bez pratnje koja traže azil.

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Podaci

Prije sukoba u Ukrajini samo je 4 % od više od 23 000 maloljetnika bez pratnje u Italiji bilo u udomiteljskoj skrbi.

Do 31. svibnja 2023. taj je broj porastao na 20 %, na što su pretežno utjecali maloljetnici iz Ukrajine, od kojih je njih 65 % bilo smješteno kod rodbine koja već živi u Italiji.

Porast u velikoj mjeri odražava smještaj kod rodbine, dok se širi sustav udomiteljske skrbi za maloljetnike bez pratnje u Italiji nije značajno promijenio.

Infografica 4.1 – Minori per tipologia di collocamento e caratteristiche principali delle strutture di accoglienza – Dati al 31 dicembre 2023

Tabella 7.1 – Distribuzione per tipologia di collocamento dei MSNA presenti sul territorio nazionale al 31/12/2021.

TIPOLOGIA DI ACCOGLIENZA	N° MSNA (v.a. e %)	
	N° MSNA PRESENTI	%
STRUTTURE DI SECONDA ACCOGLIENZA	7.953	64,7
STRUTTURE DI PRIMA ACCOGLIENZA	3.843	31,3
PRIVATO	488	4,0
TOTALE	12.284	100

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Zakonodavni kontekst

- Smjernice za udomiteljsku skrb – Ministarstvo rada i socijalnih politika [2012.](#), obnovljene nedavno 2024.
- „Zampin“ zakon
- Akcijski plan EU-a za integraciju i uključivanje za razdoblje 2021. – 2027.

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Primjeri dobre prakse

Italija je ogledna država za program jamstva za djecu. U okviru programa europskog jamstva za djecu u Italiji UNICEF je proveo analizu i sastavio pregled primjera dobre prakse u području alternativne skrbi.

Intervencije s ciljem jednakosti za posebno ranjivu djecu, kao što su djeca s teškim invaliditetima ili složenim ranjivostima (npr. adolescenti bez pratnje koji traže azil).

Uspješna integracija socijalnih i zdravstvenih usluga u planove skrbi i **zajedničko oblikovanje programa između javnog i privatnog sektora.**

Općinski programi usmjereni na uključivanje kojima se spajaju potrebe djece starije od 16 godina i mladih odraslih osoba i kojima se pruža potpora za prelazak iz skrbi u samostalan život.

Općinski timovi specijalizirani za socijalnu skrb koji nadziru preventivne i zaštitne mjere te **dobrovoljno skrbništvo za djecu bez pratnje koja traže azil.**

Platforma za zagovaranje interesa i politike povezane s osobama koje napuštaju skrb te potpora za osobe koje napuštaju skrb.

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Model Terreferme

U Italiji [model Terreferme organizacije CNCA](#) ima značajnu ulogu u toj inicijativi.

CNCA (Coordinamento Nazionale Comunità di Accoglienza) mreža je organizacija posvećenih socijalnoj uključenosti i pružanju potpore ranjivim skupinama, uključujući migrante i izbjeglice. Model Terreferme posebno je usmjeren na sljedeće:

- **Provedbu udomiteljske skrbi**
- **Programe osposobljavanja i potpore**
- **Razvoj alata za potporu**
- **Jačanje kapaciteta lokalnih tijela**

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

Ključna područja za poboljšanje

- **Jačanje radne snage koja pruža socijalnu skrb, planiranja slučajeva i sudjelovanja djece.**
- **Uključivanje GBV-a i CSF-a te poboljšanje potpore mentalnom zdravlju i psihosocijalne potpore (MHPSS)**
- **Proširivanje preventivnih programa** kojima se uspostavlja ravnoteža između nužnosti i obiteljske zajednice.
- **Podupiranje samostalnog života adolescenata i povećanje resursa za udomiteljsku skrb na jugu**
- **Poboljšanje višesektorske suradnje i specijaliziranih usluga** slanjem potvrda i redovnom koordinacijom među ustanovama.
- **Širenje udomiteljske skrbi za djecu bez pratnje koja traže azil zagovaranjem njihovih interesa i promicanjem praćenja i uključivanja,** posebno za djecu smještenu kod rodbine.

UDOMITELJSKA SKRB ZA DJECU BEZ PRATNJE I DJECU ODVOJENU OD RODITELJA I RJEŠENJA U ZAJEDNICI ZA MLADE MIGRANTE U ITALIJI

UNICEF u Italiji

Pregled praksi alternativne skrbi (2021. – 2023.): UNICEF je u suradnji s Ministarstvom rada i socijalnih politika sastavio pregled praksi alternativne skrbi u Italiji te je utvrdio 11 primjera najbolje prakse i preporučio poboljšanja u područjima jačanja rodno osviještene politike, prikupljanja podataka i zaštite djece.

Inicijative udomiteljske skrbi: UNICEF je unaprijedio koordinaciju između ustanova s pomoću relevantnih memoranduma o razumijevanju i razvio je modele kao što su Terreferme i Altri Legami za integraciju djece bez pratnje i djece odvojene od roditelja u sustav udomiteljske skrbi, pri čemu se usredotočio na standardne procedure, pronalazak udomiteljskih obitelji i osposobljavanje pružatelja skrbi.

Oblikovanje inovativnih praksi: UNICEF je izgradio kapacitete za [sustav zaštite djece](#) i proširio je programe skrbništva i mentorstva u regijama kao što su Sicilija i Kalabrija, u okviru kojih nudi osposobljavanje i potporu dobrovoljnim skrbnicima i socijalnim radnicima radi jačanja praksi udomiteljske skrbi.

Alat za određivanje troškova: UNICEF je izradio alat za određivanje troškova za CNCA Terreferme kako bi pomogao s planiranjem proračuna i optimizacijom resursa za programe kojima se pruža podrška maloljetnicima bez pratnje i ranjivim skupinama.

Hvala vam!

Ako imate dodatnih pitanja, slobodno se javite na

imei@unicef.org

mhenini@unicef.org

Izvor fotografija: UNICEF